

Retningslinjer for kontroll, prøvetaking og merking av felte rovdyr

Til: Rovviltpersonell i SNO

Fra: Statens Naturoppsyn

Dato: 29.januar 2014

Antall sider: 3

I **Forskrift om forvaltning av rovvilt** (Rovviltforskriften), fastsatt ved Kongelig resolusjon av 18.mars 2005 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet §§ 4, 6, 9, 12, 14, 14a, 26 nr. 3, 4 og 6, 35 og 50, heter det blant annet:

”§ 16 Rapportering, meldeplikt og undersøkelse av felte dyr

Felling eller forsøk på felling av gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn og jakt på gaupe skal umiddelbart meldes til fylkesmannen og andre på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling eller kvotejakt, eller ved utstedelse av lisens. Jeger skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller fylkesmannen/lisensutsteder.

Den som feller gaupe, jerv, bjørn eller ulv plikter vederlagsfritt å innlevere dyret til vitenskapelige formål på slik måte som det bestemmes i vedtak om skadefelling eller kvotejakt på gaupe, eller ved utstedelse av lisens, jf. viltloven § 48 og § 50. Jeger eller preparant plikter å innlevere dyret innen 1. juni. Dersom felt rovvilt først leveres til preparant, skal dette gjøres innen 1. mai. Dersom innleveringsplikten ikke overholdes tilfaller individet i sin helhet Viltfondet, jf. viltloven § 48 og § 50.”

Generelt

Kontroll av felte rovdyr og fellingssted utføres rutinemessig for å dokumentere at lisensfelling, kvotejakt og skadefelling skjer i henhold til gjeldende bestemmelser, som en lovlig og ønsket virksomhet.

Miljødirektoratet skal levere oversikt over utviklingen for de ulike rovviltartene knyttet til skadeskyting av rovvilt, inkludert data fra innhenting av nødvendig informasjon fra skuddplasser. Instruks og skjema er derfor utviklet slik at de er dekkende for de kontroller som skal gjennomføres.

Dersom det før eller under kontroll av felte dyr eller fellingssted foreligger mistanke om eller avdekkes ulovlige eller antatt ulovlige forhold, skal politiet umiddelbart varsles. Politiet bestemmer da formelt videre forløp i saken.

Regionalt rovviltansvarlig i SNO bestemmer hvem innen regionen som kan foreta kontroll, merking og prøvetaking av felte dyr. Regionalt rovviltansvarlig skal besørge at utvalgt personell er kjent med disse retningslinjene og at de har nødvendig utstyr og er kompetente til oppdraget.

Skuddplasskontroller og kontroll av båsfangst skal primært utføres av personell med naturoppsynsmyndighet.

Melding om felte dyr

Ofte vil fylkesmannen motta melding om felt dyr først, og så varsle SNO, men erfaringsmessig vil meldinger også komme direkte til SNO.

Den i SNO som mottar melding om felte dyr skal uansett:

- Føre logg over meldingen med informasjon om:
  - tidspunkt for melding
  - jegerens navn, adresse og telefonnr
  - kontaktpersonens navn, adresse og telefonnr (dersom dette ikke er jeger)
  - tidspunkt og sted for felling
  - jegerens opplysninger om art, kjønn og anslått alder på dyret
- Avtale sted og tidspunkt for fremvising av dyret så snart som mulig, og senest innen et døgn etter felling.
- Informere jeger om hva fremvisingen innebærer i praksis, herunder å be om at dyret fortrinnsvis fremvises ufrosset, og at nødvendige jakt- og våpenpapirer medbringes.
- Gi beskjed til jeger dersom dere da vet at det kan bli aktuelt å få påvist fellingssted.

Kontroll av felte dyr

Ved fremvising skal følgende opplysninger om dyret kontrolleres og registreres:

- Stedfestingsdata for fellingssted med grunnlag i påvising på kart.
- Dyrets totalvekt og kjønn.
- Dyrets alder skal vurderes mht. om det er årsunge eller eldre.
- Det skal kontrolleres om dyret har øremerke eller tatovering i leppe.
- Det skal skannes for evt. mikrochip før skrotten blir merket.

Ved funn av øremerke, tatovering eller microchip skal id-koder noteres og SNO sentralt snarest varsles, da dette kan ha betydning for videre håndtering av skrotten.

Ved kontroll skal jeger informeres om krav og frister for innsending av skrott jf. rovviltforskriften § 16.

Merking

- Dyret skal merkes med mikrochip som plasseres ca 2,5 cm inn i muskelvevet i dyrets nakke (hele kanylens lengde). Det skal benyttes en ferdigladet kanyle (Datamars) ved innføringen av mikrochipen.
- Sjekk at mikrochipen kan avleses før og etter implanteringen.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal festes i notatboka sammen med de øvrige opplysninger som registreres om dyret.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal klistres fast på langs av plastrøret med vevsprøven (se pkt om prøvetaking).

Prøvetaking

Det skal av alle døde store rovdyr tas et **dobbel sett** vevsprøver på sprit for DNA-analyser, som sendes til Rovdata snarest. Vevsprøver tas av dyrets tunge, alternativt utgangssår dersom dyret er skutt med rifle. Dersom dette ikke er mulig (dyret er frosset/rigor mortis/mangler utgangssår) skal prøvene tas ved å lage et kort snitt langs naturlig flå-linje mellom dyrets bakføtter og snitte ut små vevsprøver. Unngå da å skjære i kjønnsorganer.

- Skjær 2 små biter, hver på maksimum tilsvarende en terning med sider på 0,5 cm.
- Vevsprøvene skal tas med ubrukt engangsskalpell/skalpellblad.

- Unngå berøring. Benytt latexhansker.
- Prøvene legges i utleverte plastrør (Nalgene Cryogenic 4,5ml), forhåndsfylt med 95% teknisk sprit. Skru godt til.
- Påfør Rovbasenr med blyant i skrivefeltet på plastrørene. Skriv tydelig! Dobbeltsjekk at skrifa ikke kan gnes bort. Dersom Rovbasenr ikke er tilgjengelig når dyret kontrolleres skal dette påføres i ettertid så snart Rovbasenr foreligger.
- En klistrelapp (fra kanyle-emballasjen) med ID-nummeret skal klistres fast på langs av plastrørene (se pkt om merking).
- Vevsprøver av dyr fra lisensfelling og kvotejakt samles av regionalt rovviltansvarlig og sendes Rovdata så snart som mulig.
- Vevsprøver av dyr som felles i andre sammenhenger (skadefellinger m.v.) skal også sendes fortløpende til Rovdata.
- Plastrørene legges for sikkerhets skyld i en plast lynlåspose i konvolutten ved forsendelse.
- Vevsprøvene skal sendes i polstret konvolutt i vanlig post til:

Rovdata v/Norsk institutt for naturforskning
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Registrering i Rovbase

Fylkesmennene har ansvar for registrering av døde dyr i Rovbase etter følgende regel:

I de tilfeller dyr er påskutt og funnet dødt:	Registreres som dødt rovdyr med dødsårsak Jakt – hagle/rifle etc.
I de tilfeller dyr er påskutt, vurdert som truffet, men der dyret ikke er vurdert som dødt:	registreres som dødt rovdyr med dødsårsak Påskutt, ikke belastet kvote
I de tilfeller dyr er påskutt og ettersøk har konkludert med at dyret ikke kan leve og bli friskt:	registreres som dødt rovdyr med dødsårsak Påskutt, belastet kvote

Regionalt rovviltansvarlig i SNO supplerer den aktuelle rovbasesposten med følgende opplysninger fra kontrollen og signerer for dette i merknadsrubrikken:

- ID-nummer på mikrochip dersom dødt dyr foreligger (korrekturleses)
- Dyrets vekt dersom dødt dyr foreligger
- Kontrollert fellingssted
- Evt. andre relevante opplysninger om dyret og fellingen.
- Last opp «Skuddplasskontroll» som en PDF-fil, og legg til filvedlegg til aktuelle rovbasespost. Beskrivelsen av filvedlegget skal være «skuddplasskontroll».

I de tilfeller dyr er påskutt og ettersøk har konkludert med bom, skal SNO registrere hendelsen som en rovviltobservasjon. Til denne rovbasesposten skal også «Skuddplasskontroll» lastes opp som en PDF-fil, og legg til filvedlegg til aktuelle rovbasespost. Beskrivelsen av filvedlegget skal være «skuddplasskontroll».

Dersom kontrollen viser avvik i forhold til opplysningene i Rovbase om dyrets alder, kjønn eller angitt fellingssted, skal regionalt rovviltansvarlig umiddelbart varsle fylkesmannen om dette.

Kontroll av fellingssted

Som fellingssted regnes alle tilfeller der SNO får varsel om at skudd er avfyrt mot gaupe, bjørn, ulv eller jerv. Kontroll av fellingssted i regi av SNO skal utføres/ledes av SNO-personell med oppsynsmyndighet. Det skal legges opp til rutinemessig kontroll av så mange som mulig av fellingsstedene under kvotejakt på gaupe og lisensfelling på jerv, og minimum 75 %. Ved lisensfelling på ulv eller bjørn skal alle fellingssteder kontrolleres.

Ved kontroll skal skjemaet «Skuddplasskontroll» benyttes. Alle felt i skjemaet skal fylles inn så langt det lar seg gjøre etter instruks gitt på skjemaet.

Eventuelle andre momenter eller relevante opplysninger skal enten legges inn under merknader i aktuell rovbasespost eller i egen rapport.

Alle kontroller av fellingssted skal loggføres i feltdagboka.